

17

ADVOCATEN DOSSIER

*De digitale advocaat
in 2006*

De voorzichtige start van een juridische zoekmachine

Arnoud Veilbrief
Journalist

Al jaren vraagt de markt om een zoekmachine die alle juridische bronnen tegelijk ontsluit. Maar de grote uitgevers liepen niet warm voor dit idee: bang als zij waren de greep op de verspreiding van juridische content te verliezen, zetten zij stevig de rem op deze ontwikkeling, en hielden zij vast aan hun eigen elektronische zoekdiensten. De informatierevolutie leek een beetje aan de juridische wereld voorbij te gaan. Maar dat verandert.

Eind 2002 begon het bedrijf Legal Intelligence aan de ontwikkeling van een zoekportaal voor gebruikers van juridische informatie. Eén zoekmachine, waarmee onder meer jurisprudentie, wetsteksten en juridische artikelen snel en overzichtelijk geraadpleegd kunnen worden. Omdat grote uitgevers als Kluwer en Sdu zich afwachtend opstelden, kwam een zoekmachine die alle bronnen ontsluit niet van de grond. Totdat kantoor Houthoff Buruma zich met de zaak ging bemoeien. Toen kwam er schot in de zaak, zegt Evert de Pender, oprichter van Legal Intelligence. 'Nu doen ook de grote uitgeverijen mee. Nog enigszins voorzichtig, maar ze doen mee.' Waarmee de juridische wereld het zoekportaal heeft waar het al zo lang op wacht.

Meedenken

Wat heeft Legal Intelligence te bieden? 'Een zoekmachine die op een intelligente manier de informatie zoekt die je wilt hebben', zegt De Pender. Wat is er precies intelligent aan? 'Onze zoekmachine zoekt niet uitsluitend op het trefwoord dat je invult, maar beschikt ook over een thesaurus waarmee je ook artikelen of jurisprudentie vindt die niet aan de letterlijke zoekopdracht voldoen, maar die wel degelijk relevant zijn. Met andere woorden: Legal Intelligence scant niet domweg alle documenten op een zoekterm, maar "denkt" met de gebruiker mee.'

Hij geeft een voorbeeld. 'Stel, een advocaat gespecialiseerd in arbeidsrecht heeft een cliënt die meent dat hij ten onrechte ontslagen is. Hij typt in de zoekmachine "ontslag op staande voet" in. Dan neemt Legal Intelligence ook de documenten mee waar "onverwijld opzegging" in staat. Zonder de thesaurus zou de gebruiker misschien belangrijke informatie mislopen. De lijst met synoniemen en woordverbanden wordt dagelijks bijgewerkt.'

De Pender denkt dat Legal Intelligence zeker voor de kleinere advocatenkantoren zeer aantrekkelijk is. 'De grote dertig hebben over het algemeen een uitgebreide informatiedienst, die hun advocaten van alle informatie voorzien. De overige 2470 kleine en middelgrote kantoren hebben die niet, waardoor ze bij voorbaat al een achterstand hebben. Met Legal Intelligence verdwijnt die achterstand, en hoeven ze alleen nog maar te concurreren op interpretatie. En dat is toch waar het in het juridische metier om draait.'

Dat ene arrest

Frans van Velsen, voorzitter van de Belangenvereniging voor Ondernemende Advocaten, ontkent niet dat die informatieachterstand er is, maar relativeert tevens het belang ervan. 'Een succesvolle praktijk voeren heeft voor 15 procent met juridische kennis te maken en voor 85 procent met mensenkennis en kennis van de wereld', zegt hij zelfverzekerd. 'Uitgevers proberen advocaten doorlopend bang te maken voor een informatieachterstand. Zo van: je zult maar net niet dat ene arrest of dat ene artikel gelezen hebben. Flauwekul. Ik heb het laatst nog meegemaakt. De rechter schorste de zitting, zodat de tegenpartij ook kennis kon nemen van het artikel.'

Welke bronnen zijn met Legal Intelligence toegankelijk? Die groep valt in te delen in informatie van openbare bronnen en die van uitgeverijen. Tot de openbare bronnen behoren bijvoorbeeld rechtspraak.nl, de site van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, het European Publications Office, de Raad van State, en vele andere. Wie een abonnement afsluit bij Legal Intelligence is in ieder geval verzekerd van de zoekfunctionaliteit en deze bronnen. Een eenpitter betaalt voor

een abonnement zo'n 100 euro per maand'.

Voor de rest van de informatie ligt het iets ingewikkelder. Van een bepaalde groep uitgevers en titels, zoals *Ars Aequi*, *Paris*, *Den Hollander* en *Reed Elsevier*, is doorgaans alle informatie van meer dan twaalf maanden oud bij de prijs van een abonnement inbegrepen. Wil de gebruiker recentere informatie, dan moet daarvoor apart worden betaald. Bij Kluwer en Sdu ligt het weer anders. Met die uitgeverijen moet apart een contract worden afgesloten.

Al met al betaalt de klant dus een fors bedrag – voor een eenpitter honderd euro per maand – voor informatie die merendeels gratis beschikbaar is. *Recht.nl* doet dat op een andere manier ook, en bovendien is een abonnement op deze dienst gratis voor alle leden van de Orde van Advocaten.

Maurits Hertzberger legt de verschillen uit tussen *Recht.nl* en *Legal Intelligence*.

'Je moet ons zien als een elektronisch tijdschrift, wij stellen iedere week een nieuwsbrief samen met nieuwe artikelen en ontwikkelingen. Wij zijn een content site, zoals bijvoorbeeld *de Volkskrant*. *Legal Intelligence* is een geavanceerde zoekmachine, zoals Google.'

Hertzberger denkt dat *Legal Intelligence* pas echt interessant wordt – 'maar dit is puur een persoonlijke mening' – voor advocatenkantoren die daarnaast abonnementen op Kluwer en Sdu hebben. 'Dan is *Legal Intelligence* een prachtig hulpmiddel om je weg te vinden in die grote hoeveelheid informatie. Anders betaal je honderd euro per maand of meer voor informatie die gewoon vrij te krijgen is. Of dat het waard is? Tja.'

Elektronische versies

Maar beschikbaarheid van informatie is niet het enige wat De Pender biedt.

Legal Intelligence moet het zoeken naar informatie ook gemakkelijker maken.

'Ook in bronnen die nog niet in digitale vorm beschikbaar zijn. We hebben elektronische versies van een groot aantal tijdschriften beschikbaar, per artikel in pdf-formaat. Op die manier kun je veel sneller zoeken dan wanneer je al die papieren exemplaren moet doorkijken.'

Hoe bekend is *Legal Intelligence* op dit moment? *Het Advocatendossier* deed een telefonische steekproef onder enkele lukraak gekozen, kleine advocatenkantoren. De bekendheid viel tegen. Geen enkel kantoor had ooit van de nieuwe zoekfaciliteit gehoord. Begrijpelijk, aldus De Pender. 'We hebben het expres low key gehouden, totdat met de zoekmachine voldoende bronnen konden worden ontsloten. Je moet pas naar buiten treden als je wat te bieden hebt, en nu is dat moment gekomen.'

Een kantoor dat wel al werkt met *Legal Intelligence* is het Dordtse Visser & Silfhout Advocaten. Partner Roel van Wamel is tot nu toe tevreden. 'Het grote voordeel is dat je heel veel bronnen tegelijk ontsluit, je hoeft niet alle bronnen apart te raadplegen. In die enorme hoeveelheid informatie kun je door middel van allerlei filters vinden wat je zoekt. Dat scheelt veel tijd. Maar erg veel kan ik er nog niet over zeggen, we zijn nog een beetje aan het uitvinden hoe het werkt.' Of Visser & Silfhout klant blijft, hangt ervan af of de content van de uitgevers toegankelijk zal zijn met *Legal Intelligence*.

Bij De Brauw Blackstone Westbroek is men zich nog aan het oriënteren. Dat er een systeem nodig is dat ook op lange termijn overzicht biedt op de alsmaar uitdijende hoeveelheid informatie, staat als een paal boven water. De vraag is alleen nog welk systeem. 'We zoeken een portal met het gemak van, zeg, Google en de kwaliteit van onze huidige zoeksystemen', aldus Eric van der Klugt, hoofd van De Brauw's Informatiecentrum. Het kantoor heeft nog geen keuze gemaakt. Naast *Legal Intelligence* wordt er ook gekeken naar concurrerende zoeksystemen van bedrijven als *Autonomy* en *Verity*, en de ontwikkelingen bij uitgevers. Van der Klugt verwacht dat de eerste pilot eind volgend jaar wordt afgerond. Houthoff Buruma is iets verder dan De Brauw. Het kantoor heeft dit jaar een pilot gedraaid met *Legal Intelligence*. In januari komt er een vervolg, waaraan Kluwer en Sdu ook meedoen. Mieke Steinberg, manager informatiedienst, is over de ervaringen tot nu toe positief. Of Houthoff definitief besluit over te gaan op *Legal Intelligence* hangt af van de bevindingen in de tweede pilot. Eén van de dingen die zij graag van de advocaten wil weten is of ze het überhaupt handig

vinden om zo veel informatie in één portaal te hebben. Steinberg: 'Dat is een relevante vraag, want dan moet je wel goed kunnen zoeken. Daar moet je de eindgebruikers op trainen.'

Dubbelingen

Steinberg ziet ontegenzeggelijk voordelen in het systeem, ook voor grote kantoren. Zo zal er geschrapt kunnen worden in de aankoop van publicaties. 'In de loop der jaren zijn er behoorlijk wat dubbelingen in informatievoorziening ontstaan. Je koopt product X van Kluwer en product Y van Sdu, waar vaak voor een deel dezelfde informatie in staat. Als je alle informatie in één portaal hebt, kun je kijken van welke publicaties je afscheid kunt nemen. Anderzijds kunnen er tijdschriften in digitale vorm bij komen, waar we tot nu toe nog geen toegang toe hadden. Per saldo levert het denk ik een betere dienstverlening op.'

Steinberg denkt niet dat er veel papieren abonnementen de deur uit zullen gaan. 'Het is fijn om iets in je handen te hebben. Wél kan het op den duur leiden tot kostenbesparingen in de informatiedienstverlening.' Bij Visser & Silfhout is dat laatste op dit moment nog niet aan de orde. 'Zeker niet zolang de meest recente informatie nog niet via Legal Intelligence beschikbaar is.'

De Pender zit nog vol plannen. Zo wil hij de zoekmachine in overleg met de klanten permanent verbeteren en uitbreiden. Ook ziet hij Legal Intelligence graag uitgebreid met een faciliteit waarmee juridisch relevante artikelen uit *NRC Handelsblad* en het *Financieele Dagblad* kunnen worden opgevraagd.

'Ze zullen moeten'

Of zijn project zal slagen, zal uiteindelijk afhangen van de medewerking van de grote uitgeverijen. 'Wij zijn al heel ver met Legal Intelligence, we werken in een paar pilot-projecten al samen met ze', zegt woordvoerder Yvette Braam-Morris van Kluwer. Waarom hield de uitgever zo lang de boot af? 'Dat is een misverstand', zegt Braam-Morris. 'Wij staan altijd open voor wensen van onze klanten.'

We willen er alleen zeker van zijn dat een nieuw zoekportaal aan onze kwaliteitseisen voldoet.' Kluwer gaat dus definitief met Legal Intelligence in zee? 'Dat hangt af van het succes voor de pilot.' Kluwer houdt dus een grotere slag om de arm dan De Pender. Ondanks herhaalde verzoeken daartoe, verschaft Kluwer hierover geen duidelijkheid vóór de laatste deadline verstreek.

De uitgevers zullen mee moeten werken aan een onafhankelijke zoekportaal, menen de grote kantoren. 'De markt vraagt erom, en ze zullen mee moeten gaan', zegt Toon van Mierlo, hoogleraar aan de Erasmus Universiteit en advocaat bij De Brauw. Dat vindt ook Mieke Steinberg: 'Jarenlang hebben de grote uitgeverijen hun eigen weg kunnen gaan, ze konden hun producten toch wel kwijt. Maar een onafhankelijke zoekportaal is strategisch gezien in ons belang. De uitgevers moeten eens leren luisteren naar wat de klanten willen.'